

Objelodanjivanje podataka Erste Bank AD Podgorica
za 2011. godinu

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. Strategija i politike upravljanja rizicima	3
3. Sopstvena sredstva Banke	4
4. Potreban kapital i procjena adekvatnosti internog kapitala	8
5. Kreditni rizik	10
6. Standardizovani pristup za ponderisanje izloženosti	17
7. Rizik druge ugovorne strane	18
8. Operativni rizik	21
9. Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica	21
10. Izloženost riziku kamatne stope iz bankarske knjige	22
11. Tehnike ublažavanja kreditnog rizika	23

1. UVOD

U skladu sa Odlukom o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka, usvojenoj od strane Centralne banke Crne Gore i članom 3 ove Odluke, Erste Bank AD Podgorica javno objelodanjuje podatke o svom finansijskom stanju i poslovanju.

2. Strategija i politike upravljanja rizicima

(član 6 Odluke)

Cilj strategije rizika je jasno određivanje ukupne visine svih vrsta rizika koju Banka smatra prihvatljivim. Definisanje željenog preuzimanja svih vrsta rizika služi kao preduslov u uspostavljanju efikasnog sistema upravljanja rizicima. Efikasno upravljanje rizicima podrazumijeva identifikaciju, procjenu, mjerenje i kontrolu izloženosti prema svim rizicima uz istovremeno optimiziranje preuzetih rizika radi ostvarenja svih bančinih poslovnih planova.

Svrha strategije je definisanje okvira kojim se određuje sklonost preuzimanja rizika za pojedine vrste rizika kako bi se pravovremeno uočila i promjena u profilu rizičnosti banke.

To, između ostalog, uključuje određivanje:

- Vrste i uzroka rizika;
- Odgovornosti za upravljanje pojedinom vrstom rizika;
- Mjerenje i upravljanje pojedinim rizikom.

Krovna strategija upravljanja rizicima data je u dokumentu *Strategija upravljanja rizicima 2010-2012*. Uz krovnu strategiju, sveobuhvatan set internih politika, pravila i procedura, koje usvaja Odbor direktora banke, a za čije sprovođenje je zadužena Uprava i stručne službe banke, detaljnije definišu:

- Praćenje i upravljanje kreditnim rizikom sa ciljem minimiziranja gubitka po osnovu kreditnog rizika;
- Način obezbjeđivanja zadovoljavajuće likvidnosti;
- Minimizaciju uticaja na rezultat banke, kao posljedica negativnog uticaja koji proizilaze iz tržišnih rizika;
- Efikasno upravljanje operativnim rizicima, odnosno sprječavanje nastanka gubitaka po osnovu štetnih događaja koji su posljedica operativnog rizika.

Za upravljanje rizicima, kojima je izložena Erste banka u svom poslovanju, u prvom redu odgovorno je rukovodstvo banke, koje obavlja svoju funkciju u skladu sa projektovanim poslovnim ciljevima i strategijom o preuzimanju i upravljanju rizicima Erste banke.

Praćenje izloženosti rizicima u Erste banci centralizovano je u okviru Sektora upravljanja rizicima koji je samostalna organizaciona jedinica. Ovakvo centralizovano praćenje obezbjeđuje razdvajanje praćenja od upravljanja

rizicima, odnosno poslovne funkcije, što je neophodno zbog objektivnosti koja je potrebna kod donošenja poslovnih odluka.

Sektor upravljanja rizicima odgovoran je i za sistem izvještavanja sa područja upravljanja rizicima. Izvještavanje se odvija u okviru standardizovanih izvještaja koji se izrađuju na osnovu metodologija za mjerenje i praćenje pojedine vrste rizika, te uspostavljene odgovarajuće baze podataka.

Pored zakonskih i podzakonskih akata koje propisuje Centralna banka Crne Gore, područje upravljanja rizicima uređeno je i odgovarajućim internim aktima na nivou Erste banke. Interni akti banke: Strategija upravljanja rizicima, Kreditna politika, Politika za upravljanje tržišnim rizikom, Politika za upravljanje rizikom likvidnosti, Politika za upravljanje operativnim rizikom i Politika za upravljanje rizikom zemlje.

3. Sopstvena sredstva Banke

(član 8 Odluke)

Sopstvena sredstva banke čine osnovni elementi sopstvenih sredstava, koji se uključuju u izračunavanje osnovnog kapitala i dopunski elementi sopstvenih sredstava, koji se uključuju u izračunavanje dopunskog kapitala. Osnovni elementi sopstvenih sredstava banke su:

- Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- Naplaćene emisije premije, isključujući emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- Rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- Neraspoređena dobit iz prethodnih godina;
- Iznos dobiti u tekućoj godini, uz saglasnost Skupštine akcionara.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital:

- Nominalni iznos uplaćenih povlašćenih kumulativnih akcija;
- Naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- Iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- Subordinisani dug;
- Hibridni instrumenti;
- Revalorizacija rezerve za nepokretnosti u vlasništvu banke.

Odbitne stavke od sopstvenih sredstava su:

- Gubitak iz prethodnih godina;
- Gubitak iz tekuće godine;
- Kapitalni gubitak ostvaren na osnovu sticanja i prodaje sopstvenih akcija;
- Nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- Nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- Manje obračunate rezervacije za potencijalne gubitke, utvrđene u postupku kontrole.

(000)

I/A	Osnovni elementi sopstvenih sredstava	Iznos
1.	Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije	5.339
2.	Naplaćene emisije premije	1.571
3.	Rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve)	300
4.	Neraspoređena dobit iz prethodnih godina	15.708
5.	Dobit u tekućoj godini za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital	
6.	Kapitalna dobit ostvarena kupovinom i prodajom sopstvenih akcija	
7.	Ukupno (pozicije 1+2+3+4+5+6)	22.918
I/B	Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala	
1.	Gubitak iz prethodnih godina	
2.	Gubitak iz tekuće godine	
3.	Kapitalni gubitak ostvaren na osnovu sticanja i prodaje sopstvenih akcija	
4.	Nematerijalna imovina (goodwill, licence, patenti, zaštitni znakovi, koncesije)	413
5.	Nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući povlašćene kumulativne akcije	
6.	Manje obračunate rezervacije za potencijalne gubitke, utvrđene u postupku kontrole	
7.	Ukupno (pozicije 8+9+10+11+12+13)	413
I/C	Osnovni kapital (osnovni elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke, pozicija 7-14)	22.505
II/A	Dopunski elementi sopstvenih sredstava	
1.	Nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija	
2.	Iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive	
3.	Subordinisani dug (za koji su ispunjeni uslovi iz člana 6 Odluke)	2.000
4.	Hibridni instrumenti (za koje su ispunjeni uslovi iz člana 7 Odluke)	

5.	Revalorizazione rezerve	677
6.	Ukupno (pozicije 16+17+18+19+20)	2.677
II/B	Odbitne stavke pri izračunu dopunskog kapitala	
1.	Stecene sopstvene povlašćene kumulativne akcije	
2.	Potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital I	
3.	Ukupno (pozicije 22+23)	0
II/C	Dopunski kapital I (dopunski elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke, pozicija 21-24)	2.677
II/D	Dopunski kapital I koji se uključuje u sopstvena sredstva	2.677
III/A		
1.	Subordinisani dug koji se uključuje u dopunski kapital II (ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 8 Odluke)	
III/B	Dopunski kapital II koji se uključuje u sopstvena sredstva (u skladu sa članom 8 Odluke)	0
III/C	Dopunski kapital I + dopunski kapital II koji se uključuju u sopstvena sredstva (u skladu sa članom 9 Odluke)	2.677
IV/A	Sopstvena sredstva (osnovni kapital+dopunski kapital I koji se uključuje u sopstvena sredstva + dopunski kapital II koji se uključuje u sopstvena sredstva, 15+29)	25.182
IV/B	Odbitne stavke od sopstvenih sredstava	
1.	Direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u iznosu većem od 10% kapitala tih institucija	
2.	Ulaganje banke u subordinisani dug i hibridne instrumente druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije u kojoj banka ima direktna ili indirektna ulaganja u iznosu većem od 10% kapitala te institucije	
3.	Direktna ili indirektna ulaganja kao i ulaganja u subordinisani dug i hibridne instrumente druge banke ili druge kreditne ili finansijske institucije u iznosu do 10% kapitala te institucije, ukoliko prelaze 10% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjena izvršenih u skladu sa članom 10 Odluke	
4.	Iznos direktnog ili indirektnog ulaganja u pravno lice koje se bavi nefinansijskom poslovnom aktivnošću koji prelazi 10% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjena koja se vrše u skladu sa čl.10 Odluke	
5.	Iznos ukupnih direktnih i indirektnih ulaganja u pravna lica koja se bave nefinansijskom poslovnom aktivnošću, koji prelazi 30% iznosa sopstvenih sredstava banke, prije umanjena koja se vrše u skladu sa članom 10 Odluke	

6.	Potraživanja od pravnih lica i potencijalne obaveze prema pravnim licima povezanim sa bankom, ako su ta potraživanja ili te potencijalne obaveze uspostavljene pod uslovima koji su povoljniji u odnosu na uslove koji se primjenjuju prema drugim licima koja nijesu povezana sa bankom	
7.	Potraživanja i potencijalne obaveze obezbijedene akcijama drugih banaka ili drugih kreditnih ili finansijskih institucija koje se ne kotiraju na priznatim berzama iz Priloga 1 Odluke	
8.	Ukupno odbaite stavke od sopstvenih sredstava (pozicije 31+32+33+34+35+36+37)	0
Napomena:		
IV/C	Sopstvena sredstva banke (sopstvena sredstva - ukupno odbaite stavke od bruto sopstvenih sredstava, pozicije 30-38)	25.182
1	Ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva koja prelaze 25% sopstvenih sredstava banke (Odluka .minimalnim standardima za ul ban. u nepok. i osn. red.)	
IV/D	Sopstvena sredstva banke (sopstvena sredstva - odbaite stavka pozicija 40)	25.182

4. Potrebni kapital i procjena adekvatnosti internog kapitala

(član 9 Odluke)

Postupak procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP) za polaznu pretpostavku ima procjenu materijalnosti rizika kojima je Erste banka izložena kako bi se utvrdila potreba za izračun kapitalnih zahtjeva za pojedine rizike. Ukupan prihvatljivi iznos preuzimanja rizika u odnosu na interni kapital predstavlja postotak iskorištenosti internog kapitala. Preuzeti rizici se dijele na značajne za koje je potrebno imati kapitalno pokriće i na rizike koji ne trebaju imati kapitalno pokriće, odnosno rizici za koje nije potrebna kapitalna zaštita budući da su procijenjeni kao nematerijalni.

Procjena materijalnosti rizika se bazira na sljedećim karakteristikama određene vrste rizika:

- Metode mjerenja rizika;
- Upravljanje i kontrola rizika;
- Trenutni i budući indikatori procjene materijalnosti rizika te ukupna procjena materijalnosti rizika;
- Obuhvat rizika unutar ICAAP procesa.

Analiza **metode mjerenja rizika** služi kako bi se dobio bolji uvid u složenost metoda mjerenja rizika. Pristup mjerenju određenog rizika treba biti usklađen sa veličinom i volatilnošću pojedine vrste rizika kojima je banka izložena.

Nivo sofistikacije i obuhvat **upravljanja i kontrole rizika** je sljedeći ključni faktor procjene materijalnosti rizika, jer efikasnim upravljanjem i kontrolom rizika banka može značajno uticati na materijalnost rizika sa smanjenjem uticaja rizičnih faktora na pojedini rizik. Banka u pravilu rizik prihvata, umanjuje, izbjegava, prenosi na druge subjekte ili na drugi rizik, pri čemu je evidentno da nedostatak adekvatne kontrole i upravljanja pojedinim rizikom može dovesti do povećanja materijalnosti određenog rizika za banku.

Indikatori procjene materijalnosti rizika se analiziraju za pojedini rizik kao osnova za zaključak o konačnoj procjeni materijalnosti rizika. Rizik se analizira gledajući indikatore za prethodno razdoblje (prethodna godina), ali se takođe daje pregled kretanja procjene pojedinih indikatora za buduće razdoblje (naredna godina), te se za svaki indikator procjenjuje veličina, a može biti *nizak, srednje nizak, srednje visok i visok*.

Obuhvat unutar ICAAP-a predstavlja jasnu definiciju uključivanja pojedinog rizika unutar ICAAP procesa, a što može biti putem povećanja kapitalnog zahtjeva (direktno ili indirektno kroz uključivanje u okviru testiranja otpornosti na stres) ili putem upravljačkih i kontrolnih mehanizama.

Profil rizika banke predstavlja osnovu za izračun visine potrebnog internog kapitala. Profil rizičnosti banke definisan je kao ukupan nivo izloženosti riziku koji je banka spremna da prihvati kako bi postigla zacrtane

strategijske ciljeve. Ukupan apetit po riziku determinisan je na način koji omogućava percepciju banke kao stabilne, savremene i sigurne finansijske institucije od strane klijenata, deponenata, povjerilaca, vlasnika i ukupne privrede.

Profil kreditnog rizika direktno zavisi od uspješnosti upravljanja kreditnim rizikom i apetita po kreditnom riziku koji predstavlja prihvatanje ukupne izloženosti kreditnom riziku koja omogućava postizanje zacrtanih strategijskih ciljeva, u smislu postizanja planiranih rezultata, uz održavanje odgovarajućeg stepena pokrića portfelja rezervama i ciljnog nivoa adekvatnosti kapitala. Shodno tome, profil rizičnosti kod izloženosti kreditnom riziku određuje se na osnovu sveobuhvatne analize kreditnog portfolija po različitim osnovama: troškovima rizika, industrijama, izloženosti na pojedinačnoj osnovi itd.

Profil kamatnog rizika – Apetit po kamatnom riziku je umjeren, odnosno svodi se na izloženosti koje nastaju u bankarskoj knjizi i koje nastaju kao posljedica kamatonosne prirode izvora i plasmana banke. Profil kamatnog rizika rezultat je izloženosti u bankarskoj knjizi koje banka ima u fiksnoj i varijabilnoj kamatnoj stopi. Kamatonosne izloženosti banke na dan 31.12.2011. su bile u okviru propisanih limita.

Profil valutnog rizika - Apetit po valutnom riziku je veoma nizak. Banka ima izuzetno konzervativne limite za neto otvorene pozicije po pojedinim valutama i agregatnu deviznu poziciju, koji su nekoliko puta manji od limita propisanih regulativom. Shodno tome, profil valutnog rizika nastaje kao posljedica otvorenih pozicija u stranim valutama koje se održavaju na izuzetno niskom nivou i zadovoljavaju potrebe poslovanja u stranim valutama.

Profil cjenovnog rizika – Apetit po cjenovnom riziku je umjeren s na to obzirom da banka investira isključivo u dužničke hartije od vrijednosti i to za potrebe obezbjeđivanja sekundarne likvidnosti.

Profil operativnog rizika - Profil operativnog rizika predstavlja dokumentovani prikaz svih operativnih rizika kojima je banka bila izložena u svom poslovanju. Banka je uspostavila aktivan proces upravljanja i mitigacije operativnih rizika koji su značajni za banku, u cilju smanjenja profila operativnog rizika. U sklopu tog proces banka je identifikovala ključne indikatore operativnog rizika koji predstavljaju osnovni pokazatelji izloženosti banke operativnom riziku, odnosno pokazatelji profila operativnih rizika. Služe da upozore banku na promjene nivoa rizika koje bi mogle izazvati potencijalna negativna dejstva.

Ključni indikatore rizika koje banka prati mapirani su u pet osnovnih pokazatelja:

1. Reklamacije klijenata
2. Mjere interne revizije
3. Ispadi kritičnih sistema
4. Fluktuacija zaposlenih
5. Sudske tužbe

Potreban kapital po pojedinim vrstama rizika se računa na sljedeći način:

- Za kreditni rizik upotrebljava se standardizovani pristup;
- Za izračun potrebnog kapitala za kamatni rizik koristi se metodologija koja je bazirana na pomjeranju krive prinosa za +/- 200 bazičnih poena;
- Kapitalni zahtjev za operativne rizike računa se na osnovu jednostavnog pristupa.

Na dan 31.12.2011. potreban kapital izračunat u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala za kreditni rizik je iznosio 14.042 hilj.; potreban kapital za tržišne rizike je iznosio 132 hilj.; potreban kapital za operativni rizik je iznosio 3.417 hilj.; potreban kapital za rizik zemlje je iznosio 95 hilj. i potreban kapital za ostale rizike 755 hilj. EUR. Koeficijent solventnosti na dan 31.12.2011. godine je iznosio 13,66% (u proračun nije uključena dobit za 2011. godinu, ako se u proračun uključi ovaj iznos tada bi koeficijent solventnosti iznosio 15,32% (na dan 31.03.2012.)). Takođe, u projekcijama na trogodišnjem nivou, došlo se do zaključka da banci po trogodišnjem planu nijesu potrebni eksterni izvori dokapitalizovanja, već će iz sopstvene profitabilnosti podržavati rast rizikom ponderisane aktive uz zadržavanje visoke kapitalizovanosti, tj. koeficijenta solventnosti koji će biti na višem nivou nego što je zakonski minimum.

5. Kreditni rizik

(Član 10 Odluke)

U skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore, pod nekvalitetnom aktivom se podrazumijeva sva bilansna i vanbilansna aktiva klasifikovana u C, D i E kategoriju.

Dospjela nenaplaćena potraživanja su sva potraživanja koja nijesu naplaćena o roku dospjeća, bez obzira na to koliko je prošlo od tog roka.

Erste banka obračunava ispravke vrijednosti/rezerve za kreditne gubitke u skladu s važećom regulativom – Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama i Pravilnikom o internim pravilima ocjenjivanja klijenata i formiranja rezervi.

U tabeli je dat prikaz ukupnog iznosa izloženosti nakon računovodstvenog prebijanja i bez uzimanja u obzir efekata tehnika ublažavanja kreditnog rizika, kao i prosječan iznos izloženosti tokom izvještajnog perioda, razvrstan prema različitim kategorijama izloženosti.

(000)

Redni br.	Vrsta izloženosti	Prosječna neto izloženost tokom 2011.	Ukupna neto izloženost na 31.12.2011.
1.	Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	32,292	48,005
2.	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	6,396	12,438
3.	Izloženosti prema javnim državnim tijelima	10,533	11,193
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama		
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama		
6.	Izloženosti prema institucijama	13,552	5,472
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	25,660	23,977
8.	Izloženosti prema fizičkim licima i preduzetnicima	70,151	72,154
9.	Izloženosti obezbijedene nepokretnostima	85,487	96,658
10.	Izloženosti prema neurednim dužnicima	6,527	5,709
11.	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika	4,962	7,463
12.	Izloženosti prema instit. ili pred. sa kratk. bonitetnom ocjenom		
13.	Izloženosti po osnovu ulaganja u investicione fondove		
14.	Ostale izloženosti	688,863	742,749
	Ukupno	944,422	1,025,818

Pregled izloženosti prema Opštinama

(000)

Redni br.	Vrsta izloženosti	Opština														Ukupna neto izloženost na 31.12.2011.
		Podgorica	Nikšić	Bar	Pljevlja	Bijelo Polje	Rožaje	Berane	Ulcinj	Herceg Novi	Cetinje	Budva	Tivat	Kotor	Ostalo*	
1.	Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	40.978							7.027							48.005
2.	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	5.003	3.007				2.994		1.428		6					12.438
3.	Izloženosti prema javnim državnim tijelima	11.193														11.193
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama															
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama															
6.	Izloženosti prema institucijama	1.067					780								3.625	5.472
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	16.158	3.845	64	35	37	524	36	2.790	28	287	81	23	69		23.977
8.	Izloženosti prema fizičkim licima i preduzetnicima	32.525	8.399	4.405	5.019	3.633	1.907	3.186	1.670	2.951	2.043	2.514	1.562	2.340		72.154
9.	Izloženosti obezbijedene nepokretnostima	37.717	13.366	4.655	1.308	2.048	6.835	2.467	14.957	2.027	4.911	2.685	1.294	2.388		96.658
10.	Izloženosti prema neurednim dužnicima	1.387	768	535	172	143	265	363	1.240	163	236	208	110	119		5.709
11.	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika	1.021	3.424		78		89		2.842		9					7.463
12.	Izloženosti prema instit. ili pred. sa kratk. bonitetnom ocjenom															
13.	Izloženosti po osnovu ulaganja u investicione fondove															
14.	Ostale izloženosti	15.520		567				247		386	456		7	20	725.546	742.749
	Ukupno															1.025.818

* Ostale opštine ili neraspoređeni iznos izloženosti, npr. primljena sredstva obezbjeđenja i sl.

Pregled izloženosti prema vrsti djelatnosti

(000)

Redni br.	Vrsta izloženosti	Trgovina	Građevinarstvo	Proizvodnja	Rudarstvo	Ostalo*	Ukupna neto izloženost na 31.12.2011.
1.	Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama					48.005	48.005
2.	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave					12.438	12.438
3.	Izloženosti prema javnim državnim tijelima					11.193	11.193
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama						
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama						
6.	Izloženosti prema institucijama					5.472	5.472
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	7.115	578		13	16.271	23.977
8.	Izloženosti prema fizičkim licima i preduzetnicima	74				72.080	72.154
9.	Izloženosti obezbijedene nepokretnostima	26.711	378			69.569	96.658
10.	Izloženosti prema neurednim dužnicima	615	699			4.395	5.709
11.	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika	2.130	21			5.312	7.463
12.	Izloženosti prema instit. ili pred. sa kratk. bonitetnom ocjenom						
13.	Izloženosti po osnovu ulaganja u investicione fondove						
14.	Ostale izloženosti					742.749	742.749
	Ukupno						1.025.818

*Ostalo se odnosi na izloženosti koje se odnose na druge privredne djelatnosti i nerazvrstane kategorije izloženosti, npr. izloženosti prema fizičkim licima

Pregled izloženosti prema dospijeću

(000)

Redni br.	Vrsta izloženosti	Preostalo dospijeće	Neto izloženost	Ukupna neto izloženost na 31.12.2011.
1.	Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	Dugoročno	31.726	48.005
		Kratkoročno	16.279	
2.	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	Dugoročno	12.430	12.438
		Kratkoročno	8	
3.	Izloženosti prema javnim državnim tijelima	Dugoročno	11.193	11.193
		Kratkoročno		
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	Dugoročno		
		Kratkoročno		
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	Dugoročno		
		Kratkoročno		
6.	Izloženosti prema institucijama	Dugoročno	1.838	5.472
		Kratkoročno	3.634	
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	Dugoročno	14.800	23.977
		Kratkoročno	9.177	
8.	Izloženosti prema fizičkim licima i preduzetnicima	Dugoročno	67.000	72.154
		Kratkoročno	5.154	
9.	Izloženosti obezbijedene nepokretnostima	Dugoročno	86.423	96.658
		Kratkoročno	10.235	
10.	Izloženosti prema neurednim dužnicima	Dugoročno	4.939	5.709
		Kratkoročno	770	
11.	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika	Dugoročno	1.694	7.463
		Kratkoročno	5.769	
12.	Izloženosti prema instit. ili pred. sa kratk. bonitetnom ocjenom	Dugoročno		
		Kratkoročno		
13.	Izloženosti po osnovu ulaganja u investicione fondove	Dugoročno		
		Kratkoročno		
14.	Ostale izloženosti	Dugoročno	7.177	742.749
		Kratkoročno	1.066	
		Nerazvrstano*	734.506	
	Ukupno			1.025.818

*odnosi se na ostale kategorije, npr, primljena sredstva obezbjeđenja, gotovinu i sl.

Pregled nekvalitetnih kredita i izdvojenih rezervi prema značajnim privrednim djelatnostima

(000)

Značajne privredne djelatnosti	Nekvalitetni krediti	Rezerve	% Rezervi
Usluge, turizam, ugostiteljstvo	3.827	633	16,54%
Trgovina	2.912	1.327	45,57%
Ostalo	2.178	453	20,80%
Građevinarstvo	900	141	15,67%
Ukupno	9.817	2.554	26,02%

Iznosi nekvalitetnih kredita, rezervi i dospjelih nenaplaćenih potraživanja, posebno iskazani, podijeljeni na značajna geografska područja.

(000)

Izloženost	Geografsko područje									Ukupna neto izloženost
	Centralna regija			Primorje			Sjeverna regija			
	Outstanding	Rezerve	Neto izloženost	Outstanding	Rezerve	Neto izloženost	Outstanding	Rezerve	Neto izloženost	
Nekvalitetni krediti	5.903	2.562	3.341	9.841	2.243	7.598	2.127	892	1.235	12.174

(000)

Izloženost	Geografsko područje			Ukupno dospjela potraživanja
	Centralna regija	Primorje	Sjeverna regija	
Dospjela nenaplaćena potraživanja	1.003	551	409	1.963

Promjene u rezervacijama za nekvalitetnu aktivu

Opis rezervi	Početno stanje 31.12.2010.	Promjene tokom 2011	Završno stanje 31.12.2011.
Obračunate rezerve za izloženosti klasifikovane u C i niže kategorije	4.334	1.576	5.910

6. Standardizovani pristup za ponderisanje izloženosti

(Član 11 Odluke)

Ponderisanje izloženosti u procesu izračunavanja kreditnim rizikom ponderisane aktive vrši se u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Banka koristi kreditne rejtinge agencije Standard&Poors.

Iznosi izloženosti prije i nakon primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika
(000)

Redni br.	Vrsta izloženosti	Izloženost prije primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika	Izloženost poslije primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika
1.	Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	48.005	11.952
2.	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	12.438	12.438
3.	Izloženosti prema javnim državnim tijelima	11.193	0
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama		
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama		
6.	Izloženosti prema institucijama	5.472	5.172
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	23.977	13.516
8.	Izloženosti prema fizičkim licima i preduzetnicima	72.154	69.701
9.	Izloženosti obezbijedene nepokretnostima	96.658	95.416
10.	Izloženosti prema neurednim dužnicima	5.709	5.694
11.	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika	7.463	6.022
12.	Izloženosti prema instit. ili pred. sa kratk. bonitetnom ocjenom		
13.	Izloženosti po osnovu ulaganja u investicione fondove		
14.	Ostale izloženosti	742.749	742.749
	Ukupno	1.025.818	962.660

7. Rizik druge ugovorne strane

(Član 12 Odluke)

Erste banka prati izloženost kreditnom riziku druge ugovorne strane po metodi tekuće izloženosti u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka.

Iznos izloženosti riziku druge ugovorne strane, izračunat u skladu sa metodama za izračunavanje izloženosti riziku druge ugovorne strane iz Odluke o adekvatnosti kapitala

I " Slobodne isporuke"				(000 EUR)
R.b r.	Potraživanja od ugovorne strane kojoj se dodjeljuje ponder kreditnog rizika	Tržišna vrijednost HoV ili gotovine koji se duguju banci - potraživanja banke	Ponderisana vrijednost	Potrebn kapital
1	2	3	4 = 3 * ponder rizika	5 = 4 * 0,10
1.	ponder kreditnog rizika 0%		0	0
2.	ponder kreditnog rizika 20%		0	0
3.	ponder kreditnog rizika 50%		0	0
4.	ponder kreditnog rizika 100%		0	0
5.	ponder kreditnog rizika 150%		0	0
	Ukupno (od 1. do 5.)	0	0	0

II " Repo" ugovori i ugovori o pozajmljivanju HoV drugoj ugovornoj strani						(000 EUR)
R.b r.	Potraživanja od ugovorne strane kojoj se dodjeljuje ponder kreditnog rizika	Tržišna vrijednost prodatih, odnosno pozajmljenih HoV drugoj ugovornoj strani	Iznos koji je banka primila, odnosno tržišna vrijednost sredstva obezbjeđenja primljenog od druge ugovorne strane	Razlika (samo ako je pozitivna)	Ponderisana vrijednost	Potrebn kapital
1	2	3	4	5	6 = 5 * ponder rizika	7 = 6 * 0,10
1.	ponder kreditnog rizika 0%			0	0	0
2.	ponder kreditnog rizika 20%			0	0	0
3.	ponder kreditnog rizika 50%			0	0	0
4.	ponder kreditnog rizika 100%			0	0	0
5.	ponder kreditnog rizika 150%			0	0	0
	Ukupno (od 1. do 5.)	0	0	0	0	0

III "Reverse repo" ugovori i ugovori o pozajmljivanju HoV od druge ugovorne strane (000 EUR)

R.b r.	Potraživanja od ugovorne strane kojoj se dodjeljuje ponder kreditnog rizika	Tržišna vrijednost kupljenih, odnosno pozajmljenih HoV od druge ugovorne strane	Iznos koji je banka platila, odnosno tržišna vrijednost sredstva obezbjeđenja isporučenog drugoj ugovornoj strani	Razlika (samo ako je pozitivna)	Ponderisana vrijednost	Potrební kapital
1	2	3	4	5	6 = 5 * ponder rizika	7 = 6 * 0,10
1.	ponder kreditnog rizika 0%			0	0	0
2.	ponder kreditnog rizika 20%			0	0	0
3.	ponder kreditnog rizika 50%			0	0	0
4.	ponder kreditnog rizika 100%			0	0	0
5.	ponder kreditnog rizika 150%			0	0	0
	Ukupno (od 1. do 5.)	0	0	0	0	0

IV Derivati kojima se ne trguje na berzanskom tržištu (000 EUR)

R.b r.	Potraživanja od ugovorne strane kojoj se dodjeljuje ponder kreditnog rizika	Tekuća izloženost	Potencijalna izloženost	Ukupni troškovi zamjene	Ponderisana vrijednost	Potrební kapital
1	2	3	4	5 = 3 + 4	6 = 5 * ponder rizika	7 = 6 * 0,10
1.	ponder kreditnog rizika 0%			0	0	0
2.	ponder kreditnog rizika 20%	6	135	141	28	3
3.	ponder kreditnog rizika 50%			0	0	0
4.	ponder kreditnog rizika 100%			0	0	0
5.	ponder kreditnog rizika 150%			0	0	0
	Ukupno (od 1. do 5.)	6	135	141	28	3

V Transakcije sa dugim rokom izmirenja

(000 EUR)

R.b r.	Potraživanja od ugovorne strane kojoj se dodjeljuje ponder kreditnog rizika	Tekuća izloženost	Potencijalna izloženost	Ukupni troškovi zamjene	Ponderisana vrijednost	Potrební kapital
1	2	3	4	5 = 3 + 4	6 = 5 * ponder rizika	7 = 6 * 0,10
1.	ponder kreditnog rizika 0%			0	0	0
2.	ponder kreditnog rizika 20%			0	0	0
3.	ponder kreditnog rizika 50%			0	0	0
4.	ponder kreditnog rizika 100%			0	0	0
5.	ponder kreditnog rizika 150%			0	0	0
	Ukupno (od 1. do 5.)	0	0	0	0	0

UKUPNO POTREBNI KAPITAL ZA RIZIKE DRUGE UGOVORNE STRANE (zbir kapitalnih zahtjeva pod I, II, III, IV i V)

3

8. Operativni rizik

(Član 13 Odluke)

Informacije o izboru metoda koji koristi za izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik.

Operativni rizik je vjerovatnoca ostvarivanja gubitaka u poslovanju banke, usljed neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, uključujući i neadekvatnu informacionu tehnologiju, zbog angažovanja lica izvan banke za obavljanje određenih poslova za banku, slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja koji mogu izložiti banku gubitku, uključujući i pravni rizik.

Definicija operativnog rizika obuhvata pravni rizik, a isključuje strateški i reputacioni rizik. Shodno članu 144 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka (Sl. list RCG br. 60/08), za izračunavanje potreba za kapitalom za operativni rizik Banka koristi jednostavni metod.

9. Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica

(Član 14 Odluke)

Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju obuhvataju instrumente kapitala drugih pravnih lica i dužničke hartije od vrijednosti. U nemogućnosti da se tržišno valorizuju, ulaganja u kapital drugih pravnih lica se vode po metodu nabavne vrijednosti za koju banka smatra da je približna tržišnoj vrijednosti. Na dan 31.12.2011. ulaganje banke u kapital drugih pravnih lica iznosi 36 hilj. EUR (akcije *Mastercard-a*). Nakon inicijalnog priznavanja, dužničke hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju evidentiraju se po fer vrijednosti. Nerealizovani dobiti i gubici po osnovu dužničkih hartija raspoloživih za prodaju evidentiraju se u okviru nerealizovanih dobitaka i gubitaka u okviru kapitala, dok se hartija od vrijednosti ne proda, naplati ili na neki drugi način ne realizuje ili dok ta hartija od vrijednosti nije obezvrijeđena. Kada se hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju otuđe ili kada im se umanju vrijednost, kumulirane korekcije fer vrijednosti priznate u okviru kapitala evidentiraju se u bilansu uspjeha. Prihodi od kamata na dužničke hartije od vrijednosti se obračunavaju i pripisuju mjesečno. Vrijednost dužničkih hartija od vrijednosti na dan 31.12.2011 je iznosila 15.626 hilj.EUR (Euro obveznice Ministarstva finansija Vlade Republike Crne Gore)

10. Izloženost riziku kamatne stope iz bankarske knjige

(Član 15 Odluke)

Priroda kamatnog rizika kojem je izložena banka svodi se na izloženosti koje nastaju u bankarskoj knjizi i koje nastaju kao posljedica pridobijanja izvora i plasiranja sredstava po različitim vrstama kamatnih stopa. U skladu sa navedenim, profil kamatnog rizika rezultat je izloženosti u bankarskoj knjizi koje banka ima u fiksnoj i varijabilnoj kamatnoj stopi. Stručne službe banke, na osnovu redovnih gap analiza i izrade stresnih scenarija detaljno prate kamatno osjetljive pozicije i preduzimaju korake na kreiranju strukture kamatonosne aktive i pasive u okviru određenih limita.

Banka primjenjuje BPV (»Basis Point Value«) metodu za ocjenu promjene tržišne vrijednosti pozicije bankarske knjige koja nastaje kao posljedica pomjerenja krive prinosa. Na dan 31.12.2011. vrijednost BVP je iznosila 6.7 mil.

11. Tehnike ublažavanja kreditnog rizika

(Član 17 Odluke)

Politika upravljanja kreditnim rizikom je dokument kojim se uređuje priznanje i upravljanje kolateralima.

Instrumenti obezbjeđenja (kolaterali) su sredstva naplate potraživanja koja banci stoje na raspolaganju u slučaju kada klijent prestane otplaćivati svoje obaveze ili ih ne otplaćuje redovno u skladu sa ugovorom. Kolaterali predstavljaju sekundarni izvor naplate, te nijesu zamjena za ocjenu kreditne sposobnosti klijenta. Banka uzima vrste kolaterala koji se nalaze na popisu prihvatljivih kolaterala, a koristi ih u svrhu naplate, za smanjenje kapitalnog zahtjeva i ispravku vrijednosti. Da bi kolateral bio prihvatljiv, mora biti pravno sprovediv i siguran za naplatu, dokumentovan te zadovoljiti uslove definisane za svaku pojedinu vrstu kolaterala. Prije uvrštavanja na popis, mora se utvrditi prihvatljivost, uslovi pod kojima su prihvatljivi, te da li se može i u kojim slučajevima koristiti za umanjenje ispravke vrijednosti i kao kreditna zaštita.

Sve vrste kolaterala koriste se u međusobnoj kombinaciji jednih sa drugima, a što zavisi od boniteta dužnika, visine i vrste svakog pojedinog plasmana i odluke nadležnog nivoa odlučivanja.

Za svaku vrstu kolaterala određuje se efektivni % kojim se tržišna vrijednost kolaterala umanjuje za potrebe izračuna pokrivenosti portfolija kolateralima i kapitalnih zahtjeva. Efektivni % odražava rizik gubitka koji se očekuje prilikom likvidacije kolaterala, a treba osigurati dovoljnu pokrivenost i u slučajevima nepovoljnih promjena na tržištu.

Davalac kolaterala je lice koje je izdalo hartiju od vrijednosti datu u zalog banci, lice koje je dalo depozit, odnosno kreditna institucija kod koje je položen depozit, te lice koje daje nekretninu ili drugi oblik kolaterala u zalog banci, odnosno dopušta fiducijarni prenos vlasništva.

Pružalac nematerijalne kreditne zaštite je osoba koja daje garancije/jemstva, kontragarancije i kreditne derivate u zalog banci.

Kolaterali koje Banka uzima podijeljene su u grupe i to:

- Nekretnine;
- Pokretnosti;
- Jemstva;
- Potraživanja i prava;
- Ostali kolaterali.